

ДЕМОКРАЦИЯ И ЧОВЕШКИ ПРАВА

ПОЛИТБАРОМЕТЪР

Юли-септември 2019, брой 3

Георги Карасимеонов (Ред.)

Предстоящата кампания за местните избори ще бъде крайно изострена, наситена с компромати и черен PR.

След победата на европейските избори, ГЕРБ влиза в предизборната кампания с добро самочувствие.

Разногласията в БСП след европейските избори изглеждат временно са заглъхнали и партията излиза относително консолидирана за местния вот.

ДЕМОКРАЦИЯ И ЧОВЕШКИ ПРАВА

ПОЛИТБАРОМЕТЪР

Юли-септември 2019, брой 3

Съдържание

1.	ПОЛИТИЧЕСКАТА СИТУАЦИЯ	2
1.1	Вътрешна политика	2
1.2	Външна и европейска политика.....	6
1.3	Миграция	7
2.	СЪСТОЯНИЕ И РАЗВИТИЕ НА ОСНОВНИТЕ ПОЛИТИЧЕСКИ ПАРТИИ	8
2.1	Социалдемократически и други лявоцентристки партии	8
2.2	Десноцентристки партии	9
2.3	Центристски партии	10
2.4	Националистически партии	11
3.	ОБЩЕСТВЕНО МНЕНИЕ	12
4.	ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРОГНОЗИ	13

1

ПОЛИТИЧЕСКАТА СИТУАЦИЯ

1.1 ВЪТРЕШНА ПОЛИТИКА

Във вътрешнополитически план изминалото тримесечие се определяше главно от предстоящата кампания за местните избори, като политическото напрежение остана високо въпреки лятната ваканция на българския парламент. Една от големите интриги на тези избори ще бъде кметската надпревара в столицата след като омбудсманът Мая Манолова се кандидатира за кмет на София. От няколко месеца насам една от темите, които ангажираха публичното внимание е дали Мая Манолова ще участва на изборите в столицата. През последната година Манолова се утвърди като политическата фигура с най-високо обществено одобрение, изпреварваща дори президента Радев. ГЕРБ управлява столицата вече близо 14 г., като през тях беше извършена огромна промяна в града, но през последната година се усеща умора и недоволство от управлението на София.

Манолова подаде оставка като омбудсман, като парламентът избра нейния заместник Дияна Ковачева да довърши оставащата една година от мандата. Манолова бе издигната от инициативен комитет и бе подкрепена от БСП, АБВ, Движение 21, „Движение България на гражданите“, Земеделски народен съюз, НДСВ, „Път на младите“ и други. Тя заяви, че няма да търси непременно партийна подкрепа, а ще разчита на всички столичани независимо от техните партийни симпатии. Всъщност това е и най-трудната задача на Манолова - да изгради образа на непартиен кандидат, което ще бъде трудно с оглед на факта, че тя бе едно от най-ярките лица на БСП само допреди 4 години и цялата ѝ политическа кариера е свързана със социалистическата партия. 30 години след промените София винаги е имала за кмет представител на десницата, затова и Манолова търси по-широка подкрепа, включително и от десни политически партии като „Движение България на гражданите“, която е член на Европейската народна партия.

Настоящият кмет на столицата Йорданка Фандъкова обяви, че ще се кандидатира за нов мандат. По всичко личи, че основният сблъсък в столицата ще бъде между Фандъкова и Манолова, като най-вероятно ще се стигне до балотаж между двете. Това изглежда

особено притеснително за ГЕРБ, защото до момента Фандъкова нямаше реална конкуренция и побеждаваше винаги на първи тур. Евентуален балотаж на предстоящите избори може да доведе до анти-ГЕРБ гласуване, още повече, че избирателите на либералната десница са силно критични към ГЕРБ и могат да се въздържат от гласуване на балотажа, което би го направило непредвидим. Изборите в София ще бъдат и с най-голям символичен залог. Загуба на ГЕРБ в столицата ще бъдат тежък политически удар с неминуеми последици. Затова очакванията са за изострена като тон, поляризирана кампания, наситена с компромати и черен PR.

Първи подобен компромат разпространи близката до управляващите жълта медия ПИК, която публикува порнографски снимки на приятелката на кандидата за кмет на София от „Демократична България“ архитект Борислав Игнатов. От ПИК призоваха Игнатов да се оттегли от надпреварата. Публикацията на ПИК доведе до остра осъдителна реакция от политици, журналисти и общественици. Игнатов окачестви атаката като дискредитиране на неговата кандидатура и заяви, че продължава надпреварата с още по-силна амбиция и хъс. В действително този скандал показва, че предизборната кампания ще бъде с особено голям залог и ще бъдем свидетели на крайно негативна и грозна кампания.

Местните избори ще се проведат на 27 октомври, а вторият тур на местата, където не са избрани кметове, ще бъде седмица по-късно. 59 партии и 7 коалиции се регистрираха в ЦИК за участие в предстоящите избори.

Силен обществен резонанс предизвика процедурата за избор на нов главен прокурор - събитие, натоварено с големи очаквания, поради нереформираната прокуратура и липсата на резултати в борбата с корупцията. Това е и основаната причина, поради която продължава да функционира мониторинга по механизма за Сътрудничество и проверка на Европейската комисия към България. Като цяло мандатът на настоящия главен прокурор Сотир Цацаров ще се запомни с противоречия и липсата на резултати в

борбата с корупцията, което бе и едно от неговото основни обещания, когато бе избран преди 7 години. Затова и сега очакванията за избор на нов главен прокурор са големи. Неприятната изненада дойде, когато всички 11 члена на прокурорската колегия на ВСС, издигнаха една единствена кандидатура – на зам.-главния прокурор Иван Гешев, който доскоро бе шеф на специализираната прокуратура. Това на практика показва, че няма да има конкуренция за поста, няма да има сблъсък на концепции и визии за реформа и развитие на прокуратурата.

Веднага след номинацията се стигна до граждански протест през сградата на ВСС, на която се събраха хиляди хора. Протестите срещу кандидатурата на Гешев продължат вече втори месец и по всичко личи, че ще се засилват с приближаване на избора, насрочен за 24 октомври – три дни преди местните избори в страната. Настроенията срещу Гешев могат да бъдат групирани в няколко основни насоки. Първо, той е част от екипа на Сотир Цацаров, чиито мандат ще се запомни с липсата на резултати в борбата с корупцията по високите етажи на властта. Освен това през последните няколко години Гешев демонстрира силов стил на поведение при своята работа, но и груб подход в комуникацията си с медиите. Мнозина обясняват този маниер на работа с това, че Гешев е завършил право в школата на МВР в началото на 90-те години на миналия век. Едно от най-големите дела, по които работи Иван Гешев – за фалита на КТБ вече пета година буксува в съда. А едно от лицата, които най-тясно работеха с банкера Цветан Василев – олигархът и депутат от ДПС Делян Пеевски, остава недосегаемо.

Критиките към Гешев се засилиха след негово интервю, в което изрази резерви относно принципа на разделение на властите. Той заяви, че „не споделя виждането на десните екстремисти, че законодателната, изпълнителната и съдебната власт трябва да са разделени“. Според него, за да има резултати трябва да има единоействие в работата на институциите. По този начин Гешев демонстрира незачитане на основен конституционен принцип, но също така изрази политическа антипатия към десните избиратели, които нарече „десни екстремисти“, визирайки преди всичко „Демократична България“. Гешев видя в протестите срещу себе си опит на подсъдими лица, по думите му, свързани с „Демократична България“ да възпрепятстват избирането му за главен прокурор на страната.

На този етап с изключение на „Демократична България“, която подкрепи протестите, останалите политически партии се въздържат от коментар по отношение на избора за главен прокурор. Премиерът Борисов заяви, че правосъдният министър не е номинирал кандидат за главен прокурор, каквото възможност му предоставя законът, за да няма политическо вмешателство. Според премиера изборът трябва да бъде оставен на Висшия съдебен съвет така както повелява конституцията.

Кандидатурата на Гешев беше подкрепена от редица районни и окръжни прокуратури от цялата страна, асоциацията на прокурорите и следователите, от ДАНС, различни полицейски дирекции, дори и от някои университети.

За да бъде избран главен прокурор, кандидатурата трябва да получи 17 гласа от 25-членния Висш съдебен съвет. На този етап изборът на Гешев изглежда предрешен. Финалното решение е на президента Радев, който може да върне веднъж избрана от ВСС кандидатура. На въпрос на медиите Радев даде знак, че ще върне кандидатурата за ново гласуване, без да навлиза в конкретика. По повод на това главният прокурор Сотир Цацаров заяви, че ще гласува и втори път за Гешев, ако се наложи, защото категорично стои зад тази кандидатура.

Изборите за главен прокурор „застигнаха“ и БНР след като стана ясно, че дългогодишната журналистка Силвия Великова, която отразява дейността на съдебната система от години, е свалена от ефир. По думите на Великова й е дадено да разбере, че причините за това, са начинът, по който отразява кандидатурата на Иван Гешев за главен прокурор. Великова е журналист с ясна позиция по темата и никога не е криела своята критика по тази номинация. Последва солидарна реакция от всички журналисти в Националното радио, които обявиха, че няма да поемат предаването на Великова на следващия ден в знак на протест. На следващия ден ръководството на радиото спря излъчването на програмата за няколко часа. След реакция на премиера Борисов Великова бе върната като водещ на предаването веднага. Премиерът заяви, че това, което се е случило е безобразие и че той е настоял Великова да се върне в ефир, в противен случай депутатите от ГЕРБ ще поискат оставката на генералния директор на радиото.

Президентът Радев също коментира темата с отстраняването на Силвия Великова, като заяви, че БНР не е спирало дори по време на войната и този казус изважда на преден план въпроса кой и как управлява обществените медии. По думите на Радев очевидно е, че и „държавата се управлява от нечий телефон, а не през институциите, както е нормалната европейска практика“. Борисов реагира остро на това изказване на Радев, като заяви, че спирането на „Хоризонт“ е било „саботаж“ срещу правителство и че той никога, по никакъв начин не е ограничавал свободата на словото, защото медиите всеки ден критикуват правителството и пишат каквото си искат.

Казусът с Великова за пореден път отвори въпроса за медийната свобода в страната и качеството на медийната среда. България продължава да бъде на дъното по медийна свобода в Европа във всички авторитетни класации. Овладеяването на медиите от близки до властта олигархични кръгове продължава, след като само преди няколко месеца „Нова телевизия“ стана собственост на братя Домусчиеви.

В началото на август шефът на Комисията по противодействие на корупцията и отнемане на незаконно придобитото имущество (КПКОНПИ) Пламен Георгиев подаде оставка, след като и неговото име бе замесено в скандалите с апартаментите на властта. Георгиев заяви, че е станал обект на целенасочена атака от определени кръгове, чиито интереси са били засегнати от неговата работата. Първоначално Пламен Георгиев бе възстановен като прокурор в специализираната прокуратура - позиция, която заемаше преди да стане зам.-министър на правосъдието в първото правителство на Борисов, а впоследствие и шеф на Комисията за отнемане на незаконно придобитото имущество (КОНПИ). Изненадващо след като бе възстановен на работа като прокурор, Пламен Георгиев бе назначен за генерален консул на България във Валенсия и Балеарските острови, което предизвика вълна от недоволство в публичното пространство. Причините за това са скандалите около Георгиев и липсата на каквото и да е дипломатически опит. По този начин правителството се забърка в още един скандал, от който понесе нови репутационни щети.

В средата на юли нов скандал разтърси правителството, след като стана ясно, че личните данни на над 5 милиона българи са изтекли от Националната агенция по приходите след хакерска атака. Изтекли са данните от подадените данъчни декларации на физически лица и фирми няколко години назад. Сред рухването на Търговския регистър миналата година, това е вторият случай, който показва сериозни дефицити в електронната инфраструктура на страната, въпреки похарчените милиарди за изграждане на електронно правителство. Експерти в областта заявиха, че системата на НАП е изостанала технологично, като стана ясно, че не се правени тестове и проверки на системите през последните години, които са задължителни. Стигна се до рекордна глоба на НАП наложена от Комисията за защита на личните данни, но оставки на високо ниво така и не бяха подадени. Финансовият министър Владислав Горанов се опита да negliжира случилото като заяви, че изтичането на цялата тази информация няма да доведе до никакви кой знае какви щети за гражданите от гледна точка на бъдещи злоупотреби с тях.

За хакерската атака бяха задържани трима души от фирмата за киберсигурност „ТАД груп“, на които им бяха повдигнати тежките обвинения за тероризъм. На този етап делото се отличава с няколко момента – изключително тежките обвинения, изкарването от страна на прокуратурата на информация по делото, включително разпити на свидетели, разговори и чатове. Това бе окачествено от редица юристи като изначално опорочаване на процеса и обявяване на обвинените за предварително виновни, което е нарушаване на техните права и обект на бъдещи дела в Страсбург.

Силен вътрешнополитически а и международен отзвук предизвика обвинението в шпионаж в полза на

руски организации, повдигнато на Николай Малинов. Той е председател на сдружение „Русофили“ и бивш депутат от Коалиция за България, а на последните парламентарни избори бе в листите на „Обединени патриоти“. На знаковата в българската история дата 9 септември, стана ясно, че се извършени арести или извикани на разпит лица, свързани със сдружение „Русофили“. Прокуратурата обяви, че са задържаните 8 души, сред които Николай Малинов, на когото е повдигнато обвинение по член 105 от Наказателния кодекс за това, че се е поставил в услуга на две организации – „Двуглав орел“, свързвана с руския олигарх Константин Малофеев и Руския институт за стратегически изследвания, който се оглавяваше преди няколко години от ген. Леонид Решетников. Обвиненията към Малинов са и за пране на пари в особено големи размери, които трябвало да бъдат използвани за осъществяване на медийни проекти и създаване на партия. Според шефа на ДАНС Димитър Георгиев въпросните действия са част от руската хибридна война срещу България. Малофеев и Решетников получиха десетгодишна забрана да влизат в България. Сред извиканите като свидетели по разследването са бившият главен редактор на партийния вестник „Дума“ – Юрий Борисов, проф. Ваня Добрева, бивш депутат от БСП, сега член на Националния съвет на партията, социологът Живко Георгиев, понастоящем член на Стратегическия съвет към президента. Силен отзвук предизвикаха действията предприети срещу Юрий Борисов, който, въпреки че е извикан на разпит като свидетел, е бил отведен в следствието с белезници, за което сподели самия той. Социологът Живко Георгиев пък е разпитван за правени от него социологически проучвания – кой ги е поръчвал и кой финансирал и дали познава ген. Решетников. Вероятно става дума за изследване, което медийни публикации през 2016 г. свързваха с Руския институт за стратегически изследвания, относно президентските избори в България. Тогава стана известно за тайна среща между ген. Решетников и лидера на БСП Корнелия Нинова, на която според противниците на президента Радев е обсъждана неговата номинация за президент.

Николай Малинов бе пуснат срещу 50 000 лв. гаранция. Той заяви, че от нищо не се притеснява, защото не може да бъде преследван за идеите си и за това, в което вярва. Малинов заяви, че е обмислял реализация на медийни проекти в България, като посочи, че за всички средства, които е получавал са платени данъци. По думите му прокуратурата трябва да докаже своите обвинения в съда.

Премиерът Борисов направи странен опит за дистанциране от повдигнатите обвинения на Николай Малинов, казвайки че това е „шпионски скандал“ в кавички. Борисов заяви, че това по никакъв начин няма да се отрази на отношенията между България и Русия и че и друг път се е случвало да бъдат гонени от страната руски бизнесмени, когато е имало данни, че застрашават националната сигурност. Главният

прокурор Сотир Цацаров бе изслушан в парламента, като изрично подчерта, че обвиненията не са за шпионаж в полза на Русия, а на две организации. Това всъщност още повече разколебава достоверността на повдигнатите обвинения, защото чужди неправителствени организации на редица държави работят на територията на страната и финансират широк кръг дейности, включително възлагане на социологически проучвания и анализи. Според главният прокурор Малинов е работил за геополитическата преориентация на страната, което обаче по никакъв начин не е престъпление по Наказателния кодекс. Още повече, че „Русофили“ никога не са криели своите програма и намерения за излизане на страната от НАТО и засилване на връзките и сътрудничеството с Русия. Всъщност това е и част от програмата на няколко партии в България, включително и подкрепящата правителството на Борисов партия „Атака“. Всичко това доведе основателно до извода, който направиха и редица анализатори и специалисти в областта, че шпионският скандал е инспириран предизборно.

Очаквано от БСП осъдиха остро действията на прокуратурата по отношение на членовете на партията като Юрий Борисов и Ваня Добрева. От партията заявиха, че обвинението в шпионаж е едно от най-тежките в Наказателния кодекс и трябва да бъде доказано. Корнелия Нинова заяви, че оценява разследването като провокация, насочена срещу правото на свободно сдружаване. По думите ѝ това се прави предизборно, а също така и за да се прикрият други скандали, предизвикани от правителството.

Лидерът на ДСБ и бивш шеф на българското контраразузнаване Атанас Атанасов заяви, че шпионският скандал е част от предизборните ходове на двама души – Бойко Борисов и Иван Гешев. По думите на Атанасов това, че акцията е проведена ден преди протеста срещу избирането на Иван Гешев за главен прокурор едва ли е случайност. От друга страна според него Борисов е уплашен от това, че може да загуби местните избори, дори и в София, затова и тази акция цели да привлече гласовете на десните избиратели, които традиционно се свързват с антируски нагласи.

По повод делото за шпионаж от неправителствената организация „Атлантически съвет“ поискаха да бъде разследвано каква е ролята на ръководения от ген. Решетников институт при издигането на кандидатурата на Румен Радев за президент през 2016 г. Към това искане се присъедини и бившият министър на отбраната Николай Ненчев, който не изключи възможността и да се стигне до импийчмънт на президента, ако се докаже руска намеса в президентските избори в България през 2016 г. По всичко личи, че намесването на името на президента в разгара на предизборната кампания не е случайно. Радев се превърна в един от най-големите критици на правителството и управляващото мнозинство, затова и тиражирането на „руската връзка“ на президента в проправи-

телствените медии не е случайна. Освен това Румен Радев ще има ключова роля при назначаването на новия главен прокурор, като в неговите правомощия е възможността да върне веднъж предложената му след гласуване кандидатура от Висшия съдебен съвет.

Президентът коментира шпионския скандал като заяви, че това е много сериозно обвинение и ще разчита, че правоохранителните органи и прокуратурата имат сериозни доказателства. В противен случай, по думите му, ще остане усещането, че „българските институции са употребени в режисиран вътрешнополитически сценарий. Колкото до исканията на Атлантическия клуб и замесването на неговото име Радев посочи, че той е избран от 2 милиона български граждани и „подобни твърдения и инсинуации са най-вече обида към тези хора“. Според президентът безсилието на управляващите да се справят с важни въпроси като членство на страната в Шенген и в еврозоната, отпадането на мониторинговия механизъм по тема правосъдие и други води до търсенето на врагове с цел отклоняване на вниманието.

Критичният тон на президента Румен Радев към управляващите се превърна в обичайна линия на поведение. Това пролича и по време на неговото обръщение към народа и Народното събрание в началото на новата парламентарна сесия. Това бе и първото обръщение в българския парламент на президента от повече от две години насам. Президентът заяви, че властта се концентрира в тесен кръг хора, като се трансформира в икономически облаги и медиен комфорт. При такава формула според него няма развитие, просперитет и сигурност, а бедност и корупция. Радев отправи призив към народните представители да осъществяват пълноценен парламентарен контрол над изпълнителната власт, защото само така може да има ефективно управление в държавата. По думите му има необходимост от разпоредба, която да задължава министър-председателя да се явява поне веднъж в месеца в парламентарна зала за отговор на общи въпроси по политиката на правителството. Радев призова депутатите да се фокусират върху важни и неотложни решения за бъдещето на страната. Ако това не се случи, по думите му, или апатията ще продължи и българите ще напускат страната или улицата ще помете статуквото.

От ГЕРБ реагираха остро на речта на Радев, като заявиха, че за пореден път всява разделителни линии в българското общество. Председателят на парламентарната група на ГЕРБ Даниела Дариткова заяви, че Радев ще остане в историята като най-негативния президент, който е оправил най-много заплахи за обществения мир, въпреки че по конституция трябва да бъде изразител на единството на нацията.

По всичко личи, че напрежението между президента и управляващите ще продължи, дори е възможно да ескалира в следващите месеци в контекста на

предизборната кампания за местни избори и развитието на така наречения шпионския скандал.

Въпреки шпионския скандал енергийните проекти с руско участие продължават. В средата на септември Върховният административен съд прекрати делото по обжалването на една от фирмите във връзка със строежа на продължението на „Турски поток“ през България. Това стана след като фирмата сама е оттеглила иска си. След среща между българския министър на енергетиката Теменужка Петкова и министъра на промишлеността на Русия двамата обявиха, че от 1 януари 2020 г. ще потече руски газ през „Турски поток“ от България за Сърбия. Петкова каза, че българската част от газопровода ще се казва „Балкански поток“. Стана ясно и че България е договорила „Росатом“ да участва в обновяването на Шести блок на АЕЦ „Козлодуй“.

През края на август бяха оповестени офертите за строежа на АЕЦ „Белене“ - проект, който правителството реши да поднови. Седемте компании подали оферти са: „ИПК и УП ЕООД“ България, „Росатом“ чрез дъщерна компания, „Бектрон Карлсруе“, Консорциум „Електроцентра Белене“, Китайската компания CNNC, Корейската хидроатомна корпорация и Консорциум АЕЦ „Белене“. Останалите две оферти са за предоставяне на оборудване - от „Фрам атом“ и „Дженерал електрик“.

1.2 ВЪНШНА И ЕВРОПЕЙСКА ПОЛИТИКА

Преговорите по формиране на новата европейска комисия бяха сред основните теми, обект на изострено медийно внимание в страната. Българската правителство плътно се придържаше в своята подкрепа за водещия кандидат за поста председател на Европейската комисия, издигнат от Европейската народна партия – Манфред Вебер. След като стана ясно, че този вариант няма да се реализира, Българи подкрепиха постигнатото споразумение на Европейския съвет за този пост да бъде издигната Урсула фон дер Лайен. В хода на разговорите за четирите водещи позиции в ЕС, стана ясно, че на България е предлаган поста на Върховен представител по външната политика, което бе обявено от премиера Борисов. Сред обсъжданите имена е било и това на Кристилина Георгиева, която впоследствие стана основан кандидат за поста директор на Международния валутен фонд – номинация на ЕС. В крайна сметка номинираната за еврокомисар от България Мария Габриел получи ресор „Иновации и младеж“. Премиерът Борисов оцени високо този ресор, като заяви, че той е модерен и иновативен, докато опозицията окачестви тази позиция като една от най-незначителните. В действителност ресорите се разпределят и в зависимост от качествата на комисарите, предложени от страните членки. Въпреки, че бе еврокомисар близо три години, Габриел остава непозната и без голям опит в европейската политика лице. Единствената позиция, която е заемала преди това е на евродепутат. Затова и този ресор за Бълга-

рия с този кандидат не е изненада. Като сравнение преди пет години Кристилина Георгиева отговаряше за бюджета на ЕС и бе зам.-председател на Европейската комисия. Ето защо позицията на Габриел трябва да се разглежда като отстъпление за България.

В края на юли Народното събрание ратифицира договора за закупуване на нови изстребители F-16, като решението бе подкрепено от депутатите на ГЕРБ, ДПС и ВМРО. Докато БСП, Воля, Атака и НФСБ гласуваха против. Сделката е на стойност 1,256 млрд. долара за 8 самолета, като сумата ще бъде планета закуп. За да плати сумата България емитира дълг в размер на 700 млн. лева. Основната критика по сделката е, че страната не получава пълен пакет въоръжение, което ще трябва да закупува допълнително. Това бе и основната критика от страна на президента Радев.

В началото на септември Министерството на външните работи излезе с позиция относно изложба, посветена на 9 септември 1944 г., организирана от руското посолство в страната, в която съветската армия се определя като освободителка на България. В позицията се посочва, е „щиковете на съветската армия донесоха на народите в Централна и Източна Европа половин век репресии, заглушаване на гражданската съвест, деформирано икономическо развитие и откъснатост от динамиката на процесите в развитите европейски държави.“ От външно министерство съветват руското посолство „да не заема позиция в подкрепа на съмнителна историческа теза („освобождение“), която привилегирова само някои политически среди в България, тъй като е намеса във вътрешнополитическия дебат в страната ни“. В позицията се посочва още, че „дългосрочните последици за България са същите, каквито и за останалите страни от Източна Европа, попаднали в съветската зона на влияние - 45 години управление на тоталитарен режим, опиращ се на болшевишко-ленинския вариант на комунистическата идеология.“

В отговор на българската позиция, говорителката на руското външно министерство Мария Захарова отговори, че България „опасно и престъпно“ пренаписва историята. Това виждане на руското външно министерство се вписва в отстояваната от тях теза, че критиките към Съветската армия по време на войната са равностойни на отхвърляне ролята на СССР за разгромяване на нацистка Германия.

Мнозина определиха тази безпрецедентно остра позиция на българското външно министерство като предварителна прелюдия към шпионския скандал. Твърдение, което министърът на външните работи Екатерина Захариево отрече. Тя заяви, че обвинението в шпионаж са към конкретно лице и нямат нищо общо с българо-руските отношения.

По време на посещението си в Германия по покана на баварския Християн-социален съюз премиерът Бори-

сов зае изненадваща позиция по отношение на влизане на страната в Шенген. От 10 години това е една от външнополитическите цели на страната, а и Борисов винаги е настоявал страната да стане част от Шенген, като винаги е твърдял, че отдавна сме изпълнили техническите критерии за членство. Основна пречка за приемането остава проблемът с корупцията и правосъдната реформа в страната, заради която функционира мониторингов механизъм. Изненадата дойде от думите на Борисов, че не подкрепя идеята България да влезе в Шенген по сухопътна граница, защото според него страната ще се напълни с мигранти, които идват от Гърция. По думите на премиера всеки ден гранична полиция връща над 150 мигранти обратно към Гърция.

Евродепутатът от ГЕРБ Емил Радев оправда тази позиция на премиера като заяви, че по този начин страната реагира на предизвикателствата пред националната сигурност. По думите му големият брой мигранти в Гърция се явяват такова предизвикателство. Той даде за пример страни в Шенген, които затварят граници си, за да контролират по-добре миграцията.

Опозицията реагира остро на думите на Борисов като заяви, че това не е промяна на позицията за Шенген, а просто правителството на Борисов се е провалило в опитите страната да стане част от него. След тези критики премиерът заяви, че не е бил разбран правилно. По думите му Шенген остава сред приоритетите на България, като той просто е подчертал, че това няма да бъде награда за страната, защото няма да спечелим от това с оглед на предизвикателството с миграцията.

1.3 МИГРАЦИЯ

Ситуацията с нелегалната миграция в България е относително спокойна. През последните месеци отговорните органи съобщават за увеличаване на опитите за нелегално преминаване на българската границата през Гърция. Министърът на вътрешните работи съобщава, че понастоящем 100 души дневно правят опит да влязат нелегално в България от Гърция, кое-

то, според министерството, е свързано с усложнената ситуация в Средния Изток и Турция. Последните статистики, публикувани от министерството, не говорят за повишен миграционен натиск. Според тях, общо 331 граждани на държави от Третия свят са били задържани през август, на фона на 298 през юли. 46 от тях са направили опит да пресекат държавната граница (27 души през юли), 82 да напуснат страната (60 души през юли) и 203 са заловени да пребивават нелегално в България (211 души през юли). Относително високият брой хора, оставащи нелегално в страната или заловени едва при напускането ѝ, показва, че нелегалните мигранти продължават да прекосяват страната, без граничните власти да са в състояние да реагират. Това се случва въпреки увеличените мерки за сигурност и разполагането на допълнителни ресурси по дължината на българо-гръцката граница.

Повечето от заловените мигранти са от Афганистан и Ирак, като значително е намалял броят на тези от Сирия.

В средата на септември българското правителство демонстрира загриженост във връзка с думите на турския президент Ердоган, който още веднъж заплаши Европа, че ако не получи допълнителна подкрепа, ще отвори границата за мигранти. Министърът на отбраната, Красимир Каракачанов, коментира, че държавата е готова да отговори на такова предизвикателство. Той обяви също, че е наредил на специалните сили, обучени през последните две години да оказват подкрепа на граничната полиция, да бъдат в готовност. Според Каракачанов, до 2 200 души биха могли да бъдат изпратени на границата с Турция в рамките на 24 часа, а при по-голям наплив този натиск този брой може да бъде увеличен до 10 000.

Трудно е да се прецени доколко реална е тази опасност, тъй като през последните години Ердоган периодично отправя подобни заплахи. Така или иначе, поради утежнената геополитическа ситуация, в която се намира Турция, е малко вероятно да прибегне до подобен ход, който би довел до счупване на отношенията с Европейския съюз.

2

СЪСТОЯНИЕ И РАЗВИТИЕ НА ОСНОВНИТЕ ПОЛИТИЧЕСКИ ПАРТИИ

2.1 СОЦИАЛДЕМОКРАТИЧЕСКИ И ДРУГИ ЛЯВОЦЕНТРИСТКИ ПАРТИИ

2.1.1 БСП

В началото на новата парламентарна сесия Корнелия Нинова прочете декларация от името на парламентарната група на партията, с която бяха посочени приоритетите на социалистите за новия политически сезон. Нинова заяви, че от партията ще настояват за по-активна роля на държавата в подпомагане на малките семейни фирми и бизнес чрез предоставяне на данъчни стимули. Тя предупреди, че индикациите за задаваща се нова икономическа криза са налице, а държавата не е подготвена за нея. По думите на Нинова, за да се преодолее тази криза е необходимо стимулиране на потреблението.

По отношение на реформата в прокуратурата от БСП завиха, че ще внесат законодателно предложение за контрол върху актовете на главния прокурор. Нинова заяви, че трябва да се проведе нов дебат за избора на шеф на КПКОНПИ, защото последните събития са показали пълния провал в работата на комисията. Нинова настоя за промяна в начина на избиране на новия председател на комисията.

По отношение на кметските избори, които са мажоритарни, БСП ще направи опит да разшири своята подкрепа, като на места застава зад надпартийни кандидати, с цел получаване на подкрепа извън традиционната за партията. Този ефект може да се получи особено в онези населени места, където ще се стигне до балотажи. По този начин БСП ще направи опит да повтори ефекта с кандидатурата на Румен Радев на президентските избори през 2016 г.

Очаквано БСП подкрепи кандидатурата на Мая Манолова за кмет на София, където се очертава да бъде една от най-любопитните битки на тези местни избори. Лидерът на столичната организация на БСП Калоян Паргов заяви, че Манолова е единствената кандидатура, която може да спечели изборите в София, затова БСП няма как да не застане зад нея. Паргов призна, че БСП не може да спечели изборите с чисто

партийна кандидатура, защото за 30 години след промените се е доказало, че София е град, където преобладаващи са десните избиратели. Затова и Манолова, която стана най-рейтинговият политик като омбудсман, може да привлече допълнителен протестен вот, извън традиционните избиратели на БСП. Паргов протегна ръка и към избирателите на „Демократична България“ за формиране на мнозинство в бъдещия общински съвет, за да се случи промяна в управлението на града, което може да стане само с общи усилия. В противен случай по думите му моделът на управление на столицата наложен от ГЕРБ ще продължи. Думите на Паргов показват, че БСП ще разчита на разочарованите от ГЕРБ десни избиратели на евентуален балотаж с участието на Манолова.

Националният съвет на БСП утвърди издигнатите кандидати за кметове на областните градове в страната. Най-спорна се оказа номинацията за Варна, след като местната партийна организация издигна лидерът на партия „Възраждане“ Костадин Костадинов, познат със своите крайно националистически позиции. Пленумът на БСП отхвърли тази кандидатура и издигна бившия министър на образованието в кабинета на Пламен Орешарски проф. Анелия Клисарова. Ръководството на БСП сне политическото си доверие от лидера на БСП-Варна Борислав Гуцанов, като той бе изваден от листата за общински съветници в града. Гуцанов заяви, че ще обжалва пред съда това решение на партийния пленум.

БСП издигна за кандидат кмет на Пловдив - Николай Радев, който е общински съветник и директор на английската гимназия в града. Във Видин БСП също залага на директора на езиковата гимназия в града - Любомир Георгиев. За кметското място в Габрово ще се състезава главният редактор на в. „Дума“ Ивелин Николов. Кандидат-кмет на Кърджали е бившият депутат Милко Багдасаров. Николай Тишев ще е кандидат за кмет на Бургас, ген. Кольо Милев - на Сливен, Пенчо Милков - на Русе, Станислав Владимиров - на Перник и Тодор Байчев - на Карнобат. Депутатът от БСП Явор Божанков ще бъде кандидат кмет на Горна Оряховица. Кандидат

на БСП за кмет на Кюстендил е Здравко Милев, на Ловеч - Радина Банкова, на Плевен - Илиян Йончев. В Пазарджик БСП няма да издига своя кандидатура, а ще подкрепи бизнесмена и общински съветник Благо Солов. В Благоевград партия също няма да издига кандидат, а ще застане зад бизнесмена Румен Томов.

Корнелия Нинова заяви, че целта на БСП на тези местни избори е да увеличи двойно кметовете, избрани с подкрепата на партията. На миналите местни избори БСП получи един от най-слабите си резултати, затова и сега те със сигурност ще бъдат подобрени. Въпросът е колко от областните градове на страната ще бъдат спечелени от партията, където към настоящия момент доминацията на ГЕРБ е смазваща. За подобен пробив се открива възможност, още повече, че настроеността срещу ГЕРБ в редица региони на страната се засилват заради растящия клиентелизъм и корупция. Големият въпрос е дали БСП ще съумее да консолидира протестния вот - нещо, което не успя да постигне на последните избори – парламентарни и европейски. Поне на този етап изглежда БСП си е взела поуки от предишните кампании, когато подхождаше с агресия и негативизъм, с което отблъсна избиратели от по-широката периферия. Сега се прави опит да се постави акцент върху конкретни политики и алтернативни решения, а не да се залага само и единствено на самоцелна критика.

2.1.2 Други лявоцентристки партии

АБВ и Движение 21 продължават да бъдат с незначително електорално присъствие. На много места в страната те ще участват в различни местни коалиции. В София обаче и двете партии категорично застанаха зад кандидатурата на Мая Манолова за кмет, като заявиха, че тази кандидатура е единствената възможност да се победи ГЕРБ в столицата.

2.2 ДЕСНОЦЕНТРИСТКИ ПАРТИИ

2.2.1. ГЕРБ

В началото на юли ГЕРБ проведе извънредна Национална конференция, на която трябваше да бъде гласувана оставката на Цветан Цветанов като зам.-председател на партията и да бъдат направени промени в Изпълнителната комисия. Решението за освобождаване на Цветанов бе прието с гласовете на 1046 делегати, като 10 души бяха „против“, а 11 гласуваха с „въздържал се“. Така ГЕРБ остана само с двама зам.-председатели - Йорданка Фандъкова и Димитър Николов. На мястото на Цветанов и на Румяна Бъчварова, която стана посланик в Израел, в 11-членната Изпълнителна комисия, по предложение на Борисов, бяха избрани председателят на Народното събрание Цвета Караянчева и Тодор Тодоров, областен координатор на партията в Силистра.

Местните избори ще бъдат първите, на които реално ще се види доколко оттеглянето на Цветанов от активната политика ще се отрази негативно върху

организационния ѝ облик и предизборна кондиция. Цветанов бе основен двигател в партийната работа, като ролята му в предизборните кампании на ГЕРБ бе огромна. Нещо, което преди години бе признато и от лидера на партията Борисов, който бе заявил, че „партията е на Цветанов“. В средата на септември Цветанов обяви, че създава неправителствена организация – Евроатлантически център за сигурност. Целта на организацията е да предоставя анализи в областта на хибридна война, фалшивите новини, киберсигурността, комунистическото минало.

Интересът към изборите в София по всичко личи, че ще бъде най-голям, след включването в надпреварата на Мая Манолова. София е символен град за ГЕРБ, защото оттук стартира създаването на партията, след като Борисов спечели за първи път кметски избори през 2005 г. За предстоящите избори Йорданка Фандъкова заяви, че ще обнови своя екип в общината. Натрупаните негативи през последните години доведоха до все по-ширецо се недоволство от начина, по който се управлява града. Проблеми, като мръсния въздух, презастрояването, лошата инфраструктура и дупките по улиците в крайните квартали на града, са само част от темите, които ще бъдат засегнати от опонентите на Фандъкова на предстоящите избори. От друга страна основен фокус ще бъде поставен върху прозрачността в обществите поръчки и за начина, по който се харчат парите на столичани. Затова и Фандъкова настоя за промяна в екипа на общината. От листата за общински съветници отпаднаха знакови имена като Андрей Иванов, Орлин Алексиев и Орлин Иванов, зад които през годините имаше твърдение, че стоят мощни лобита.

ГЕРБ не издигна за нов мандат кметовете на Пловдив, Русе, Ямбол и Хасково. В Пловдив на мястото на Иван Тотев, чието име бе свързано с множество скандали, бе издигнат областният управител Здравко Димитров. В Русе за поста кмет ще се бори учителката Диана Иванова, въпреки че местната структура настояваше да бъде подкрепен сегашния кмет Пламен Стоилов. В Хасково ГЕРБ свали доверието от настоящия кмет Добри Беливанов още по време на аферата „Кумгейт“ и сега като кандидат кмет на партията ще бъде областният управител Станислав Дечев. Беливанов ще участва в изборите като независим кандидат, издигнат от инициативен комитет.

ГЕРБ издигна за нов мандат кметовете: на Варна - Иван Портних, на Бургас – Димитър Николов, на Благоевград- Атанас Камбитов, на Велико Търново- Данаил Панов, на Враца – Калин Каменов, на Габрово – Таня Христова, на Стара Загора – Живко Тодоров, на Смолян – Николай Мелемов, на Ловеч - Корнелия Маринова, на Перник – Вера Церовска, на Видин – Огнян Ценков, на Силистра – Юлиан Найденов, на Разград – Валентин Василев, на Търговище – Дарин Димитров, на Смолян – Николай Мелемов, на Сливен – Стефан Радев. ГЕРБ подкрепи за нов мандат кметовете от ко-

алиционния партньор СДС – Петър Паунов, кмет на Кюстендил и на Монтана – Златко Живков.

Също както на изборите за Европейски парламент и за местния вот, ГЕРБ подписа споразумение за общи действия с десни формации като СДС, Обединени земеделци, Български демократически форум.

2.2.2 Други десноцентристки партии

След изборите за Европейски парламент „Демократична България“ остана единствената по-значима формация сред по-малките десни партии. Електорално партията има по-значимо присъствие в столицата и в някои от по-големите градове на страната. Затова и изборите в София са от обособена важност за „Демократична България“. Формацията издигна за кмет арх. Борислав Игнатов с идеята да бъде представена нова модерна визия за развитие на града от млад, но вече утвърден в професията архитект. Игнатов стана обект на първия компроматен удар в тази кампания, за което вече стана дума. По-всичко личи обаче, че този компромат ще има обратен ефект – подкрепата към Игнатов нарасна, а възмущението сред граждани, медии и политици към жълтата медия, публикувала снимките, стана още един повод за дискусия за лошото състояние на медийната среда в страната. А това е тема, която отдавна е сред приоритетите на „Демократична България“.

„Демократична България“ подкрепи протеста срещу избирането на Иван Гешев за главен прокурор. Темата за реформа в прокуратурата е първата значима тема, около която се създаде партия „Да, България“ на бившия правосъден министър Христо Иванов, затова и подкрепата на протеста едва ли е изненадала някого.

След като „Движение България на гражданите“ реши да подкрепи Мая Манолова за кмет на София, няколко политици в партията начело с Найден Зеленогорски заявиха, че напускат нейните редици. Зеленогорски заяви, че е недопустимо дясна партия да подкрепи Мая Манолова, която е едно от ярките лица вляво. Още повече според Зеленогорски Манолова ще се запомни с редица скандали, като костинбродската изборна афера например. Зеленогорски обяви, че ще работи по създаването на нов партиен проект, чиято цел е обединение на дясното пространство, като ще потърси сътрудничество с „Демократична България“. Той категорично подчерта, че ще подкрепи кандидатурата на Борислав Игнатов за кмет на София. От „Демократична България“ реагираха веднага на заявката на Зеленогорски, като заявиха, че приемат тази подкрепа – нещо повече готови са да предоставят места за общински съветници в своята листа на посочени от групата на Зеленогорски хора.

2.3 ЦЕНТРИСТКИ ПАРТИИ

2.3.1. ДПС

Разцеплението в групата на „Обединени патриоти“

засили позициите на ДПС в парламента. По този начин ДПС се превърна в ключов играч, от който зависи съдбата на правителството. Въпреки че ДПС формално се числи към парламентарната опозиция, партията твърде често дава решаваща подкрепа за една или друга законодателна инициатива на ГЕРБ. Тази подкрепа обаче е свързана с неясни, задкулисни договорки, зад които прозират конкретни корпоративни интереси. Така например в края на юли стана ясно, че ТЕЦ „Варна“, която е собственост на почетния лидер на ДПС Ахмед Доган и през тази зима ще получава пари от държавата за така наречения „студен резерв“. Това са мощности, които не работят, но получават пари, за да бъдат в готовност при нужда. ТЕЦ „Варна“ бе класирана сред челните места при търговете на държавния Електроенергиен системен оператор (ЕСО) и ще получи 26,5 млн. лв. Темата с централата на Доган обаче усърдно се избягва от управляващите. Въпреки призивите на редица организации и дясната опозиция да се разследва сделката на Доган, прокуратурата и КПКОНПИ отказаха да предприемат каквито и да е действия.

При откриването на новата парламентарна сесия председателят на ДПС Мустафа Карадайъ заяви, че е необходим диалог между партиите и национална програма за догонващо развитие на страната. Теза, която ДПС налага вече повече от година. Според Карадайъ кризата в държавността и междуинституционалните войни задълбочават проблемите пред страната и това трябва да спре. По думите му, в България се е наложила тенденция за „омраза на всички към всичко“, а това вещае нова криза.

Лидерът на ДПС Мустафа Карадайъ заяви, че основната цел на партията на предстоящите местни избори е да разшири позициите си в местната власт. По думите му кандидатите на ДПС имат капацитета и волята да създадат условия за икономически растеж и развитие на общините. Според Карадайъ местната власт е най-близо до хората, затова и ДПС винаги подхожда изключително сериозно в подготовката си за тези вид избори. Карадайъ отправи призив към останалите партии да спрат с ксенофобията, агресията и езика на омразата по време на кампанията. Според него предстоящите избори трябва да бъдат сблъсък на програми и решения за развитието на общините, а не на компромати и негативен PR.

Очаквано, за нов мандат за кмет в един от бастионите на ДПС – Кърджали, бе номиниран досегашният градоначалник Хасан Азис, който ще се бори за пети пореден мандат. Бившият депутат Четин Казак бе номиниран за кмет на град Шумен. В Търговище ДПС ще разчита на Хамди Илиязов. В Джебел кандидат-кмет е бившият евродепутат Неджди Али, а в Ардино областният координатор на партията Изет Шабан. В по-малките общини в районите с турско население като Черноочене и Кирково ще се борят дългогодишните кметове там – Айдын Осман и Шинаси Сюлей-

ман. За пети мандат на поста кмет на Крумовград е издигнат Себихан Мехмед.

2.3.2 „Воля“

След европейските избори, на които бе хвърлен голям ресурс, без да бъде постигнат успех, „Воля“ сякаш се позагуби от публичното пространство. На този етап няма нещо кой знае колко запомнящо се, свързано с дейността на партията. А и в подготовката за местните избори не се наблюдава някаква динамика. Лидерът на „Воля“ Веселин Марешки заяви единствено, че по никакъв начин няма да подкрепи Мая Манолова за кмет на София, защото тя е част от статуквото, което е „създадо бедност и корупция в България“.

2.4 НАЦИОНАЛИСТИЧЕСКИ ПАРТИИ

2.4.1 Обединени патриоти

В края на юли конфликтите между партиите в парламентарната група на Обединени патриоти достигнаха своята кулминация. След решение на групата депутатите Волен Сидеров, Павел Шопов и Десислав Чуколов бяха изключено от нея. По-късно и останалите депутати на „Атака“ напуснаха групата и станаха независими народни представители. Това означава, че трябва да напуснат и постове, които заемат в парламентарните комисии, а Явор Нотев се раздели с поста зам.-председател на Народното събрание. Мотивите за изключването им са „недостатъчно участие в работата на парламента“ за Сидеров и Чуколов, а Шопов е отстранен „за грубо нарушение на етичните правила“.

Лидерът на ВМРО Красимир Каракачанов заяви, че повече от година коалицията не работи, заради постоянните саботажки от Атака. По думите му персоналните атаки на Волен Сидеров към него и Валери Симеонов са преминали всякакви граници - политически и човешки. Затова според Каракачанов няма друго решение освен да се разделят. Според него изключването на Атака от парламентарната група не означава бламиране на мнозинството и на правителството. ВМРО и НФСБ няма да искат преподписване на споразумението за съвместно управление с ГЕРБ.

В края на август обаче НФСБ и ВМРО заговориха за ревизия в отношенията си с ГЕРБ. Валери Симеонов заяви, че ще има много сериозни промени в отношенията с ГЕРБ, тъй като държавата не върви в правилната посока. Според Симеонов през последните месеци държавата е понесла тежки икономически удари – като състоянието на енергетиката и високите цени на тока; чумата по свинете и неадекватните по думите му мерки предприети от държавата, които са заличили този отрасъл; съсипването на туристиче-

ския бранш, заради удовлетворяване на амбициите на определени лобита.

В началото на септември Волен Сидеров поиска от председателя на Народното събрание името на парламентарната група „Обединени патриоти“ да бъде заличено. Мотивът е, че Атака вече не участва в нея. От партията изтъкват, че съгласно коалиционното споразумение, което са подписали Атака, НФСБ и ВМРО преди парламентарните избори е групата да се казва „Обединени патриоти – НФСБ, Атака и ВМРО“.

Местните избори ще бъдат изпитание за националистическите партии, след като на изборите за европейски парламент се видя тежкия електорален срив на Атака и НФСБ. Пловдив ще бъде един от градовете, където се очаква добро представяне за ВМРО и НФСБ след като издигнаха кандидатурата на депутата и бивш кмет на Пловдив Славчо Атанасов. На миналите местни избори малко не достигна на Атанасов да победи Иван Тотев от ГЕРБ. Славчо Атанасов обеща пълна ревизия на управлението на Иван Тотев, като осигури прозрачност на обществените поръчки. Сред поетите ангажименти е и обещанието да съкрати администрацията в общината, тъй като според него в момента тя се е превърнала в хранилка на ГЕРБ. Силната кандидатура на Атанасов прави проблематична победата на ГЕРБ във втория по-големина град в страната. Проблемите в управлението на града бяха причина ГЕРБ да не номинира за нов мандат Иван Тотев, а да издигне като кандидат-кмет областния управител на града – Здравко Димитров.

В София и на тези местни избори, както преди 4 години, от ВМРО номинираха евродепутата Ангел Джамбазки. Той заяви, че балотажът между Фандъкова и Мая Манолова не е предизвестен и че неговата кандидатура е алтернатива на управлението в столицата. Джамбазки посочи, че ВМРО ще разчита на успех в Пловдив, Русе, Варна, Плевен и Сандански, където кандидатите на партията са добре разпознаваеми и популярни фигури. От ВМРО заявиха, че в 30% от общините ще бъдат в коалиция с НФСБ под различни форми.

НФСБ издигнаха за кандидат-кмет на Добрич депутата Йордан Апостолов; на Варна – общинския съветник в града Димитър Карбов; на Бургас – изпълнителният директор на УМБАЛ Бургас д-р Бойко Миразчийски.

В началото на септември Волен Сидеров обяви, че Атака ще подкрепи Йорданка Фандъкова за кмет на София, подкрепя, която веднага бе отказана от столичния кмет и председателя на общинския съвет от ГЕРБ Елен Герджиков. Последва ново решение на Сидеров – той самия да се кандидатира за кмет на столицата. Сидеров заяви, че неговата програма ще бъде от една единствена точка – забрана на превърналия се вече в традиционен гей-парад.

3

ОБЩЕСТВЕНО МНЕНИЕ

Проучване на „Маркет линкс“, посветено на нагласите на софиянци за развитието на града, проведено в края на юли, очертава основните проблеми и предизвикателства пред управлението на града. Като най-голям проблем жителите на столицата посочват – чистотата и мръсния въздух, трафика и презастрояването. Проучването показва, че партийните кандидатури имат по-слаб потенциал за мобилизация на избирателите в София. 40% биха подкрепили независим кандидат за кмет, 28% популярна местна фигура, която не членува в политическа партия, 25% - кандидатура, която има реален шанс да спечели, 24% са на мнение, че бъдещият кмет трябва да има добър контакт с централната власт. А 22% биха застанали зад кандидата на партията, на която симпатизират.

Проучването показва, че Мая Манолова се радва на най-висока подкрепа сред столичани – 63% одобрение, 26% неодобрение. След нея се нарежда президентът Румен Радев с 54% одобрение, 38% неодобрение. На трето място е столичният кмет Йорданка Фандъкова – 48% одобрение, 49% неодобрение. Лидерите на двете най-големи партии събират голям процент неодобрение сред софиянци. Бойко Борисов е неодобряван от 60% от жителите на столицата, а събира одобрението на 35% от тях. Корнелия Нинова е неодобрявана от 76% от столичани, а едва 20% я одобряват.

Отношението в София към водещите партии е следното: ГЕРБ събира 30% одобрение, ВМРО – 27%, Де-

мократична България – 26%, БСП – 23%, НФСБ – 12%, „Воля“ – 8%, Атака – 7%, ДПС – 3% одобрение. Авторите на изследването обаче правят уточнението, че това одобрение е косвен индикатор за подкрепа. Електоралната картина като заявка за гласуване е различна. Така например на избори за общински съвет – 22% биха гласували за ГЕРБ, 12% за БСП, 12% за Демократична България, 4% за ВМРО, 3% за „Воля“, а 34% заявяват, че не са решили.

При изборите за кмет, на първия тур електоралните нагласи са следните: Мая Манолова – 28%, Йорданка Фандъкова – 23%, Борис Бонев – 7%, кандидат на Демократична България – 4% (така е зададен въпросът, защото Борислав Игнатов още не беше номиниран), 22% не са решили кого да подкрепят.

Проучване на „Маркет линкс“, проведено в края на август, показва обществените нагласи за избора на нов главен прокурор. 57% от анкетираните смята, че процедурата само с един кандидат е опорочена, като едва 15% са на обратното мнение. 37% от гражданите не могат да преценят. Близо половината от гражданите казват, че процедурата се нуждае от промяна, а едва 16% считат, че тя е достатъчно добра.

Проучване на Алфа рисърч, проведено в средата на септември, показва следната електорална картина за партиите на национално ниво. На въпроса „За коя партия бихте гласували, ако изборите се провеждат днес?“ – ГЕРБ биха подкрепили 21,5% от отговорилите, БСП – 18,7%, ДПС – 8,6%, партия на Слави Трифонов – 8,3%, ВМРО-НФСБ – 4,8%, Демократична България – 4,1%, „Воля“ – 2%, „Атака“ – 1,9%.

4

ОСНОВНИ ИЗВОДИ И ПРОГНОЗИ

1. Предстоящата кампания за местните избори ще бъде крайно изострена, наситена с компромати и черен PR. Събитията от последния месец потвърждават това. Разпространените снимки с порнографско съдържание, шпионският скандал, арестите на журналисти, скандала в радио „Хоризонт“ на БНР след отстраняването от ефир на журналистката Силвия Великова, са лавинообразно натрупване на събития, които по един или друг начин могат да бъдат свързани с предстоящата предизборна кампания. Това води до нагнетяване на политическото напрежение и може да има непредвидими последици за изборния резултат.

Местните избори съвпадат по време и с избора на нов главен прокурор, което още повече изостря общественото напрежение. Единствената номинация за главен прокурор доведе до протести, които продължават вече втори месец. Издигането на една единствена кандидатура опорочава изначално процедурата по избор, защото очакванията бяха да има конкуренция на кандидати и концепции, с оглед на крайно ниското одобрение на прокуратурата през последните години. След номинирането на Иван Гешев се наблюдава безпрецедентна подкрепа на неговата кандидатура от медии близки до управляващите и до олигарха-депутат Делян Пеевски, които по всякакъв начин правят опити да дискредитират протестите.

2. След победата на европейските избори, ГЕРБ влиза в предизборната кампания с добро самочувствие. Партията контролира на практика цялата местна власт в страната след големия си успех на изборите преди 4 години. Това обаче среща недоволство в редица градове на страната, където се наблюдава клиентелисти модел на управление, непрозрачност и съмнения за корупция при разпределение на обществени поръчки. Затова очакванията са ГЕРБ да има проблеми на балотажите за кметските избори в много от областните градове на страната, където се наблюдава и най-голямо недоволство към управлението на партията.

нията, като всеки ден обикаля регионите на страната по повод различни мероприятия с цел търсене на PR ефект. Особено важни за ГЕРБ са кметските избори в столицата, където те виждат сериозен опонент в лицето на Мая Манолова. Напрежението в София се засили с протестите срещу процедурата по избор на нов главен прокурор, зад която застават предимно либерално ориентирани десни избиратели.

ГЕРБ са изправени и пред още едно предизвикателство – за първи път в изборите няма да участва бившият зам. председател на партията Цветан Цветанов. Именно това ще бъде едни от тестовете, който ще покаже доколко Цветанов е бил важен фактор в организационната работа на партията и предизборните кампании.

3. Разногласията в БСП след европейските избори изглеждат временно са заглъхнали и партията излиза относително консолидирана за местния вот. Единствено във Варна се наблюдава конфликт с местната партийна структура, което може да се отрази на резултатите там. На много места в страната БСП издигна надпартийни кандидати за кметове като по този начин цели да разшири своята периферия и да събере протестния вот на евентуалните балотажи там. Тази стратегия донесе успех на партията на президентските избори. Основна цел на БСП ще бъде да спечели в някои от областните градове в страната, където може да бъде извършен пробив, поради недоволство към кметовете от ГЕРБ.
4. Скандалите в „Обединени патриоти“ доведоха до окончателна развързка като депутатите от Атака бяха изключени от парламентарната група. На този етап това не води до трусове в управлението или в промяна на управленската формула.

ВМРО остава с най-значимо електорално влияние, а силните местни структури в редица градове на страната са предпоставка за добри резултати в някои от българските общини. Особено интересна ще бъде битката в Пловдив, където ВМРО и НФСБ издигнаха депутата и бивш кмет на града Славчо Атанасов.

Бойко Борисов отново се включва активно в кампа-

5. За ДПС местните избори винаги са били важни. През последните години освен в смесените райони, ДПС получава добри резултати в българския северозапад, където в избирателни секции с ромско население, масово се гласува за партията. Това може да бъде свързано с порочните практики в българската политика, които се наблюдават през последните години, като контролиран вот и купуване на гласове. Не случайно и националистическите формации призоваха за особена бдителност в тези секции, като отправиха апел към МВР да си свърши работата по разкриване на групите, които са ангажирани с тази дейност. През последните месеци прави впечатление засилването на ролята на ДПС в управлението, особено след разцеплението в групата на „Обединени патриоти“. А скритата коалиция между ГЕРБ и ДПС става все по-видима за обществото.

6. „Демократична България“ остава единствената по-значима формация сред партиите от т.нар. градска десница. След успеха на изборите за ЕП се наблюдава допълнителна консолидация на коалицията, като към нея ще се присъединят и отцепилите се начело с Найден Зеленогорски представители от „Движение България

на гражданите“. Като цяло „Демократична България“ разчита на електорална подкрепа в София и другите по-големи градове на страната и там ще бъде хвърлен най-сериозен ресурс. От друга страна местните избори дават възможност на „демократите“ да засилят структурите си в страната.

ДБГ пое по друг път като подкрепи кандидатурата на Мая Манолова за кмет на София и реши за участва в обща листа за общински съветници с НДСВ и Земеделския народен съюз. СДС от своя страна заедно с Обединените земеделци и Български демократически форум и на тази избори, също както и на европейските, подписаха споразумение с ГЕРБ за общо участие.

7. На този етап „Воля“ показва пасивност по отношение на кампанията за местните избори, като партията така и не можа да изгради устойчив публичен облик. Заиграването с националистическите партии в Европа, не доведе до търсения пробив на изборите за Европейски парламент. Вероятно в настоящата кампания Веселин Марешки ще насочи своите усилия към Варна, откъдето стартира неговата политически кариера.

ЗА АВТОРА

Професор, доктор на философските науки, **Георги Карасимеонов** е преподавател в СУ „Св. Климент Охридски“, директор е на Института за политически и правни изследвания. От 1991 до 1998 г. е председател на Българската асоциация за политически науки. От 2008 до 2012 г. е ръководител на катедрата по политология в СУ „Св. Климент Охридски“.

karasimeonov@gmail.com

ИЗДАТЕЛ

Фондация Фридрих Еберт | Бюро България
Ул. Княз Борис I 97 | 1000 София | България

Отговорен редактор:

Хелене Кортлендер | Директор, ФФЕ, Бюро България
тел.: +359 2 980 8747 | факс: +359 2 980 2438

<http://www.fes-bulgaria.org>

Заявки / Контакт:

office@fes.bg

Използването с търговска цел на всички, издадени от Фондация Фридрих Еберт (ФФЕ) публикации, не е позволено без писменото съгласие на ФФЕ.

ЗА ИЗСЛЕДВАНЕТО

Фондация Фридрих Еберт България издава „ПОЛИТ-БАРОМЕТЪР“ от 2000 година насам, анализирайки актуалните и дългосрочни политически процеси и идентифицирайки тенденциите в българската политика със специален фокус върху политически партии като главни актьори на демокрацията.

В ситуация, в която качеството и безпристрастността на българските медии са под въпрос, имаме за цел да предоставим на българските и чуждестранните читатели научна основа за по-нататъшна политическа дискусия.

<http://www.fes-bulgaria.org>

ПОЛИТБАРОМЕТЪР

Юли-септември 2019, брой 3

Предстоящата кампания за местните избори ще бъде крайно изострена, наситена с компромати и черен PR. Събитията от последния месец потвърждават това. Разпространените снимки с порнографско съдържание, шпионският скандал, арестите на журналисти, скандала в радио Хоризонт на БНР с отстраняването от ефир на Силвия Великова са лавинообразно натрупване на събития, които по един или друг начин могат да бъдат свързани с предстоящата предизборна кампания. Това води до нагнетяване на политическото напрежение и може да има непредвидими последици за изборния резултат.

След победата на европейските избори, ГЕРБ влиза в предизборната кампания с добро самочувствие. Партията контролира на практика цялата местна власт в страната след големия си успех на изборите преди 4 години. Това обаче среща недоволство в редица градове на страната, където се наблюдават непрозрачност и съмнения за корупция при разпределение на обществени поръчки.

Разногласията в БСП след европейските избори изглеждат временно са заглъхнали и партията излиза относително консолидирана за местния вот. Единствено във Варна се наблюдава конфликт с местната партийна структура, което може да се отрази на резултатите там. На много места в страната БСП издигна надпартийни кандидати за кметове като по този начин цели да разшири своята периферия и да събере протестния вот на евентуалните балотажи там.

Повече информация по темата ще намерите тук:
<http://www.fes-bulgaria.org>